

1 2 0 9

A Magyar Hírlap hétfői melléklete
2017. december 9.
Szerkesztette: Petán Péter
Művészeti vezető: Salát Zalán Péter

É r t é k j e l e k

Tóth Árpád: Szédület'

*Hogy is volt csak? A fáradt, bús öt érzék,
Öt halk rabszolgám, ernyedten pihent,
A színek selymét és a hangok ércét
Elejtették. Sötét volt. Tiszta csend.*

*Homályosan, mint félálom lidércét,
Még sejtettem a süllyedő jelent,
Egy kósza inger jött, de már nem érzék,
Felfogták még, s nem tudták, mit jelent.*

*Egy csöndes park előtt zsibbadtan álltam:
Szelíd csoportban tündéreképre váltam
Leányok néztek rám – vagy rózsatők?*

*Úgy éreztem, az ég vállamra reszket,
S körültem csöndesen táncolni kezdtek
Nőszagu rózsák s rózsaszagu nők.*

Fordított Jenny

**„Mivel huszonhat-huszonhét darab maradt meg mára a kék és vörös
Mauritiusból, áruk dollármilliókban mérhető”**

Tapadjon a bélyeg

A postai bélyegek története igen rövid, alig kétszáz év. A 19. század első felében kezdtek el gyártását és használatát, napjainkra pedig már szinte biztosan állíthatjuk, hogy nemhogy fénykoruk, de egész pályafutásuk véget ért. A digitális forradalom egyszerűen elsöpörte a postai bélyegeket. Senkinek nem jut eszébe egy e-mailre bélyeget ragasztani, hiszen ha így tenne, számítógépe képernyője villámgyorsan megtelne, és a bélyegek el-takarnák az olvasnivalót. Lehet, hogy sok-szor ezzel járnánk jól.

A 20. században azonban nemhogy divat, hanem az egész világon elterjedt, rendkívül változatos formákban megjelenő hétköznapi használati tárgy volt a postai bélyeg. Meg a hozzá tapasztott szólás: az a lényeg, tapadjon a bélyeg. Túl a rendeltetésszerű haszná-

latán emberek tíz- és százmillióit kötötte le a bélyegek gyűjtése, és alakultak ki a filatélia, azaz a bélyeggyűjtés legkülönfélébb formái, szervezetei és módszerei. A világ országainak színpompás postai bélyegei a nem gyűjtőknek is sok információt továbbíthattak. Nem túlzás azt mondani, hogy az ismeretterjesztés egyik legfontosabb közvetítő eszköze is volt egykor a bélyeg.

Bélyeg szavunk ótörök eredetű, és a sztyeppei nomád népeknél, így például a baskiroknál és a mongoloknál is ismert, ebből az következik, hogy népünk már a honfoglalás előtti időktől használta. Írott formában 1436-ban jelent meg: a byllegh szó kizárólag a marhák, lovak, szamarak és juhok bőrébe égetett tulajdonjegyet vagy jószágjegyet jelentette, ezzel lehetett azonosítani az állatokat. A bélyeget izzó billogzó

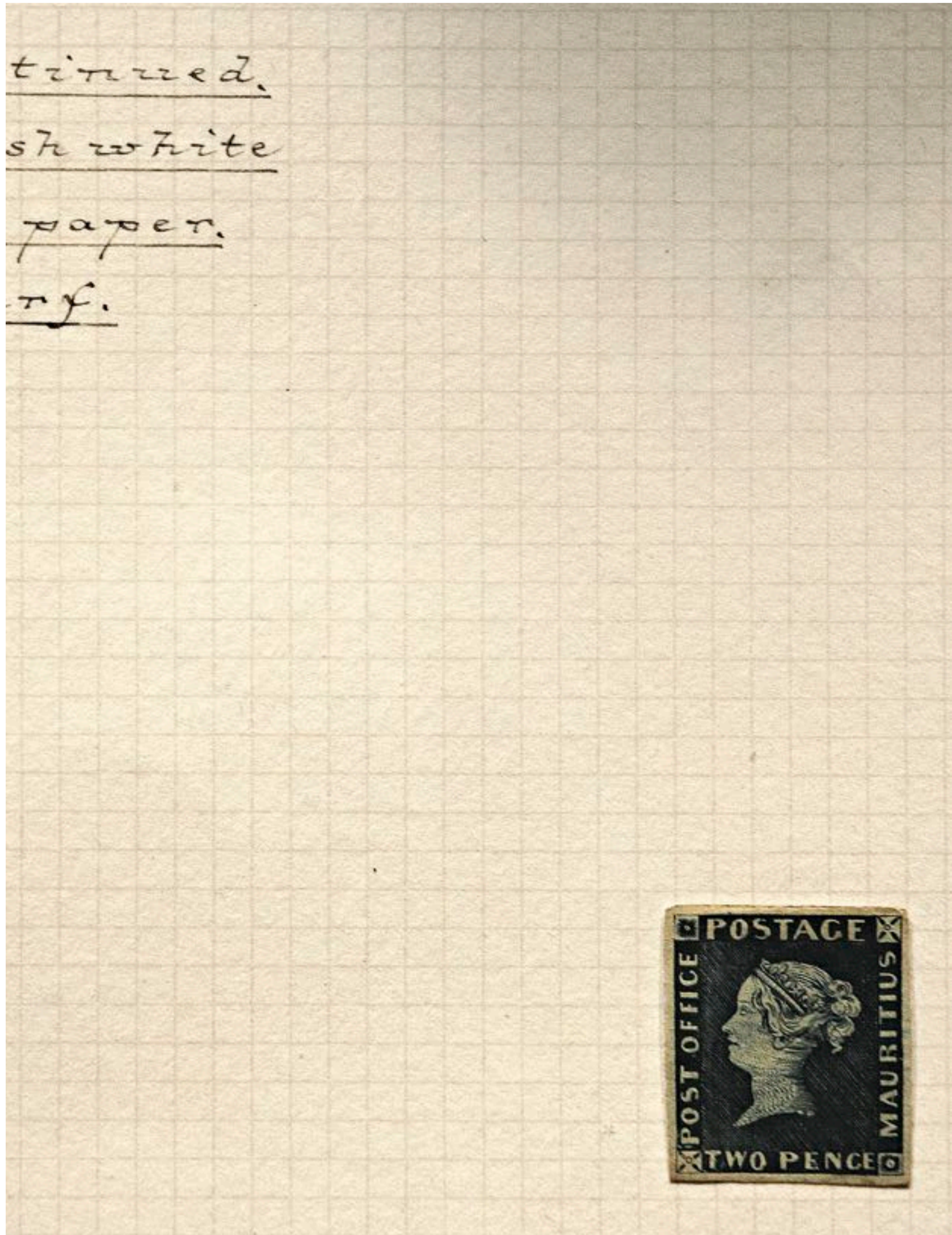
vassal égették rá az állatok farára vagy nyakára. A bélyegezés hagyományos napja nagy-péntek volt.

A bélyeg a 19. századra is megőrizte jelentését: jelet, megkülönböztető jegyet, azonosítást és egyfajta bizonylatot jelentett a postai szolgáltatásokban az elvégzett munka, nevezetesen a küldemények továbbításának teljesítéséről.

A postai küldemények bérmentesítését 1840-ig készpénzzel végezték. Bizonyos Curry Gabriel Treffenberg, egy gyakorlati érzékel 1823-ban emlíkiratot küldött a svéd parlamenthez. Ez arról szólt, hogy tiltsák meg a postai küldemények bérmentesítési díjának készpénzes ügyintézését, mert az ilyen bevételek ellenőrzésére nincs lehetőség. Napjainkban nagyon is jól látjuk, mennyire iga-

za volt a derék svédnek, amikor azt írta: „az állami bevételek megnyugtató módon történő ellenőrzéséről lemondani és beérni azal a feltételezéssel, hogy a postaalkalmazottak mindegyike amúgy is megbízható ember, nem lehet.”

Treffenberg azt javasolta, hogy készítsenek kör alakú, vízjeles papírból postai ívet, amire két bonyolult mintájú és kivitelű értékbélyegzőt nyomnának. Az egyik szintelen dombornyomású, a másik pedig fekete színű bélyegző legyen. A levélpapír méretű bélyegzőkkel ellátott papírt aztán úgy kellett volna összehajtani és lezárni, hogy az értékbélyegzések a címoldalra kerüljenek. Treffenberg tehát a később annyira elterjedt, előre bérmentesített borítékot is feltalálta.

Az 1847-ben kiadott kék Mauritius értékét a hibás felirat adja: a kliséket készítő Port Louis-i órasmester, Joseph Barnard a Post Paid (bérmentesítve) helyett a Post Office feliratot karcolta a nyomólemezebe. A képünkön látható kék Mauritius bélyeg II. Erzsébet királyi bélyeggyűjteményéből érkezett kölcsönbe a berlini Kommunikációs Múzeum 2011-es A kék Mauritius: berlini királynők találkozója című kiállítására, amelyen összesen tizennyolc piros és kék Mauritius bélyeget állítottak ki
Fotó: Reuter/Tobias Schwarz

Tapadjon a bélyeg

„Köszönhetően a fejfelé rányomtatott városháza képének, a Tendermonde értéke húszmillió forintra tehető”

Folytatás az I. oldalról

Az újítást nem fogadták el, Svédországban 1855-ig minden maradt a régiben, ám a következő évtizedekben a világ sok országának postáit foglalkoztatta a bérmentesítési díjak ellenőrizhetősége és egységesítése. Ehhez egyetlen eszköz hiányzott, ami egyben a legfontosabb is volt: a bélyeg.

Hogy ki is volt a postabélyeg feltalálója, arról a tárgy megszületése után évtizedekig folyt a vita. Három embert jelöltek meg. A skót James Chalmerst, aki dundee-i nyomdájában 1834-ben már bélyegterveket készített, de ezeket nem tudta kivitelezni. A másik a szlovén származású Kosir Lőrinc volt, aki Bécsben élt, és osztrák állami alkalmazottként többek között a postai reformtervekkel is foglalkozott. Ő 1836-ban javasolta az osztrák kormánynak, hogy a készpénzes portódíj helyett a bérmentesítést postabélyegekkel végezzék. A két úttörő után aztán végül az angol Rowland Hill volt az, aki a postabélyeget bevezette és intézményesítette. A postai reform szükségességéről és fontosságáról szóló írását 1837-ben jelentette meg, ebben az adminisztráció egyszerűsítését, a postai tarifák leszállítását és egységesítését, valamint a bérmentesítési díjak kötelező előre fizetését ajánlotta. Javaslatának talán legfontosabb eleme a penny portórendszer volt, ami azt jelentette, hogy egy közönséges levél továbbítása Angliában, függetlenül a távolságoktól, egységesen egy penny legyen. Ez azonban még nem jelentette a mai értelemben vett postai bélyeg megjelenését, Hill elképzelése Treffenbergéhez hasonlóan az előre nyomott értékjelzésű levélpapír és boríték használata volt.

A későbbi angol miniszterelnök, Benjamin Disraeli, még képviselőként megértette és erősen támogatta a Hill-féle reformokat. Hill közben továbbfejlesztette tervét, és eljutott a borítékra ragasztandó bélyegig. Rowland Hill végül 1840-ben teljes győzelmet aratott, elfogadták javaslatait, postai vezetőnek nevezték ki, így tehát megnyílt az út tervei megvalósítása előtt. A világ első bélyegeit 1840. május 6-án adták ki. A két címleten Viktória királynő arcképe van. Az egypennys fekete, a két-pennys bélyeg sötétkék. A világ egyetlen bélyegkibocsátó állama ekkor Anglia volt, nem tüntették fel az ország nevét a felragasztható nyomtatványon. Hagyománytiszteletből máig sincs ott az angol bélyegeken az országnév, a mindenkori uralkodó képmása azonban, ha csak egy kis sziluettként is, mindegyiken megtalálható.

A bélyeghamisítók elleni védelmet a bélyegek különleges, vízjeles papírja szolgálta. A bélyegeket vágással választották el egymástól, a fogazógép későbbi találmány. A Hill-féle postai reformok már az első évben félmillió font többletbevételt hoztak. Aztán a következő években ez egyre nagyobb mértékű lett, amivel együtt Hill is egyre magasabb pozícióba került. Megkapta az egyik legnagyobb angol kitüntetését, a bárói címmel járó Bath-rendet.

A postai bélyegek a 19. század közepén vilámgyorsan meghódították az egész világot, 1841-ben az Amerikai Egyesült Államokban, 1843-ban Braziliában és Svájcban, 1849-ben Franciaországban, Belgiumban és Bajorországban jelentek meg. A magyar bélyeg is az elsők között lett volna 1848-ban, ha Kossuth Lajosék kormányát nem akadályozta volna meg a bélyeg kiadásában a szabadságharc. A bélyegterv 1848. július 3-ára elkészült, a neves festőművész Than Mór műhelyében. A magyar honvédség tábori nyomdájának vezetője, Urschitz Jakab kezében már ott volt az első magyar postai bélyeg képe. Két felső sarkában magyaros díszítő elemek voltak, oldalt egy-egy búzakalász díszítette. Címerrajza azonos a Kossuth-bankókéval. A tervek szerint a keretet vörös, a középrészt zöld színben nyomták volna. Mivel a történelemben nincsen feltételes mód, így Ausztria következett 1850-ben a maga bélyegével s 1860-ig újabb harminc államban vették be a küldemények bérmentesítésének ezt a módját.

Mint minden hasznos és szép tárgy esetében a bélyegek kiadásával megkezdődött azok gyűjtése is. Azaz színre léptek a filatelisták. Nevük két görög szó összeragasztásából keletkezett: philosz (barát) és ateleia (illetékmentes). A filatelisták, azaz az illetékmentesség barátai tehát elkezdtek működni. Az első bélyegyűjtőnek az angol John Edward Gry-t tartják, a filatelisták szót kitalálójá 1864-ben a francia Georges Herpin volt.

Az első magyar bélyeget 1868. június 20-án, a bécsi állami nyomdában készítették el. Ennek vízjele német nyelvű, a bélyegfelirat azonban magyar. Rajta van a magyar címer és a korona. Az első magyar bélyegsorozat 1871-ben jelent meg.

Az ezredforduló előtt a világon a legnagyobb mennyiségben eladott termék a postabélyeg volt. A 20. század közepén így fogalmaztak: „mert szakadjon bár még oly nagy nyomorúság is a világra, levelezni mindég fognak az emberek, a hír kerek nem áll meg soha, a levélfolyam nem apad el, amíg csak kultúra él a földön. Nem csoda, ha a postai nyomdákban hatalmas gépek százezer- és milliósámszámra ontják állandóan a különféle értékjelzésű bélyegeket”. Igen, napjainkig ez nagyjából igaz is volt.

A bélyeggyártás bonyolult folyamat. Csak meghatározott fajta papírt szabad használni, törvény írja elő a bélyegnyomásra alkalmas papírszám minőségét, akárcsak a bankjegyek esetében. Megszabják, milyen hosszú és mekkora szélességű papírtekercsből hány bélyegkockát kell kialakítani. A bélyegnyomtatás főbb állomásai: a vízjegynyomó gépek vízjegyet sajtolnak bele, a perforáló gépek fogazattal látják el, az enyvező gépek pedig ragasztóanyaggal vonják be a hátlapját.

A bélyegtervezés az idők során nagy rangot vívott ki magának a képzőművészetben. A bélyegklisék elkészítése különlegesen nehéz művészi feladat. A bélyegnyomó lemezeket erős anyagból kell készíteni, hiszen az

állandó használat alaposan igénybe veszi azokat. A korai bélyegképeket általában gra vírozással készítették, ugyanis ez jóval biztonságosabb volt más módszereknél. Mondhatni, lehetetlen volt egy finom részletességű kép feltörése. A 20. század közepén elkezdődött a nyomtatás egyéb formáinak használata, például a litográfia, a fényképezés, a mélynyomtatás és a számítógépes ofszetnyomás.

A világ különleges, bélyegek általi megismerésének diadalútja 1893-ban az Amerikai Egyesült Államokban megjelent Kolumbus bélyegsorozat megjelenésével kezdődött, aztán az 1906-ban kiadott bosnyák tájképes sorozat teljesítette ki. Ezután a gondos kivitelű, művészi rajzolatok az egész világon elterjedtek, a lehető legváltozatosabb témakörökben: az éppen esedékes uralkodók arcképe mellett egyre több bélyeg hirdette a világ különböző tájainak szépségét, mutatta meg a híres műemlékeket, festményeket, helyet kaptak a híres gyárak, épületek, gépek, virágok, állatok, neves tudósok és felfedezők, sportesemények és sportolók képei. Mindez többek között azt is magával hozta, hogy egyre kevesebb olyan bélyegyűjtő volt, aki célként a világ bélyegeinek teljes gyűjteményét akarta volna összeállítani. Egyre többen voltak a bélyegmegszállottak között, akik egy témára vagy országra szakosodtak gyűjteményük kialakításakor. Az idők múltával egyre nagyobb jelentőséget és értéket tudhattak magukéinak a bélyegritkaságok tulajdonosai. Ezek általában a többi bélyegtől eltérő példányok, azaz a tévnyomatok, amelyek rövid időre ugyan postai forgalomba kerültek, ám visszavonták azokat.

A szakirodalom tévnyomatként minősíti a nem megfelelő anyagból – vagyis a nem szabványos papírra és nem előírt színű festékkel – készülteteket. Van olyan is, amely nem megfelelő eszközzel – például, ha lemezhibás nyomótárggyal és nem az előírt fogazat-sűrűséggel – készült. Vagy nem megfelelő nyomással – a helytelen nyomás azt jelentette, hogy több esetben fordított a bélyeg felülnyomása, a több nyomási fázisban készült bélyegnél kimarad egy szakasz, vagy a középrészt nyomják fordítva. Némiképp bonyolult annak értelmezése, hogy miért nem tartják tévnyomatként nyilván az egyes hibás bélyegeket. Nem tévnyomat, ha a hibát a teljes, postai forgalomba került kiadás magán hordozza, és az sem az, amelyet később javított formában bocsátanak ki.

A világ legértékesebb bélyegei között tartják számon a Mauritius szigetén 1847-ben kiadott kék és vörös Mauritius bélyegeket. Mindkettőből igen kevés, ötszáz-ötszáz példány készült s a feliratuk hibás. Mivel huszonhat-huszonhét darab maradt csupán meg mára belőlük, a világ legdrágább bélyegei közé tartoznak, áruk dollármilliókban mérhető.

A hawaii misszionárius bélyegekből tizenhat maradt fenn, egy borítékra ragasztott példánya félmilliárd forintot ér.

India első bélyege, melyen a Kelet-Indiai Társaság logója látható, 1852-ben került forgalomba, értéke több százezer forint, ám nem árt óvatosnak lenni, sok hamisítványt csináltak belőle.

Az értékes ritkaságok közé tartozik, tévnyomat mivoltából adódóan, az amerikai fordított Jenny, amely 1918-ban jelent meg, s fordítva nyomtatták rá meghatározó motívumát, egy kétfedelű repülőgépet. Csaknem félmillió dollárt fizettek érte a közelmúltban egy bécsi aukción.

A Tendermonde bélyeget Belgiumban készítették 1920-ban, a tévnyomat később nagy értéket adó hibája az volt, hogy a bélyegen a rányomtatott városháza képe fejfelé látható. A Tendermonde mai értéke húszmillió forintra tehető.

További nagy értékű bélyegek: a Hongkong 96 cent tévnyomata 350 millió forintért, a Penny Black tömbje 131 millió forintért és az 1851-es Black Express, Kanada első bélyege 138 millió forintért cserélt gazdát.

A bélyegtörténet rendkívül érdekes része a hamisításokhoz kötődik. Egy Francois Fournier nevű svájci bélyeghamisító például a 19. században egy bélyeghamisító művészeti műhelyt üzemeltetett. Az itt készített, valódiakként terjesztett hamisítványokkal több nagy bélyegkiállításon nyert díjat. A műhelyben nyíltan folyt az utánzatok gyártása, a kereslet hatalmas volt a hamisítványokra, akkoriban a világ valamennyi bélyegét magába foglaló előnyomott albumokba minden helyre az odavaló bélyeget kellett berakni. Akinek az eredetiből nem jutott, az Fournier-nál, a hamisító szakfolyóiratában közzétett árajánlatok alapján másolatot vehetett. Aztán, ha túladott a gyűjteményén, természetesen eredetiként szerepeltette minden szerzeményét.

Fournier halála után tíz évvel, 1927-ben a még mindig működő bélyeghamisító üzemet a svájci bélyegyűjtő szövetség javaslatára lefoglalták. A raktáron lévő készletből hamisítványgyűjteményeket állítottak össze, és ezeket elküldték a legismertebb bélyegszakértőknek és egyesületeknek a hamisítványok leleplezését segítő.

Bélyegek és bélyegyűjtők ma is vannak, annak ellenére, hogy a postai bélyeg eredeti szerepe lényegében megszűnt.

A mai, egyre szebb és különlegesebb bélyegsorozatok, blokkok és elsőnap bélyegzéssel ellátott borítékok az idősebbekben ébren tartják fiatalabb koruk bélyegyűjtő szenvedélyét, az új generációk pedig rácsodálkozhatnak arra, hogy mennyi szépséget és tudást hordoztak azok az apró papírdarabok, amelyek ma már – értelemszerűen – teljesen feleslegesek lennének egy-egy e-mail elküldésekor.

Ezek a tények, hogy aztán a világ jobb-e vagy rosszabb például a postai bélyegek nélkül, azt ki-ki döntse el maga.

Válogatás Jókai Mór elbeszéléseiből
„Könnyű volt a vadat elejtened, miután én sebet ejték rajta”

Kelet királynéja

(5.)

A nap délpontjára hágott, az erdők elcsön-desültek, hallgat minden.

A pálmák fényes kövér levelei harmatot iz-zadnak a hőségtől, s a fehér kérgű gumifák repedezett oldalaiból átlátszó aranyszín méz-ga szívárog. A nap fényében átlátszó minden lomb. Nem az éjszaki fenyves és bükkerdők egyhangú sötétje ez, a természet remekelni jött ide, csodás vegyületben állítva össze szé-pet és nagyszerűt; az ifjú természet országa ez, ki még nem tanult jó gazda lenni, a pazar-ló, fényűző, költői természeté.

Egész ligetek illatos fahéjfákból, mik-nek friss hajtásain rózsaszínű a lomb; a mir-tusz, favastagságra növe; fák, miken virág és ért gyümölcs van egyszerre; komoly sötét berkek fügefabokrokból, miken keresz-tül összevissza nőtt a folyondárok száz meg száz neme, mosolygó virágcsillagaival; ma-gas, karcsú szálfák pikkelyes derékkal, te-tejökben füzéres lombkorona, a levélcuta-kok alól óriási gyümölcsfürtök csüggnék alá, vagy gyermekfő nagyságú diók, miknek ter-he alatt meggörnyed a sudár. Néhol egyetlen fa foglalt el magának több száz lépésnyi tért, melynek odvában egész majomcsalád tanyáz, terebély ágai hosszú inakat hajtának a földig, mik legyökerezve egy élő labirintot állítanak elő, lombos sátoztetővel, melynek rengetegét egész népe lakja a majmoknak, papagályok-nak, méheknek és pillangóknak. Másutt be-láthatlan bozóttá fajul a növényzet, a vizen-yös föld kiölte az árnyékos fákat, s a hirtelen felsarjult bambuszudak, cikkes kóroikkal, a túskebokrok, ujjnyi hosszúságú vörös tús-keikkel, küzdeni látszanak egymással az el-foglalt helyért, néhol belepetve egy mindket-tőnél hatalmasabb jövevény, a kuszó iszalag és liánfonadék szövevényeivel.

A csendes magányban hűselve alszik min-den állat, csak nagy néha csap el az ágak alatt egy-egy fehér páva, hosszú csillagszemes farka mint egy csodás uszály vonul utána: vagy egy-egy kis majom veti magát egy fáról a má-sikra, hosszú, kunkorgós farkával az ágakba fogózza.

Majd könnyű szellő lebben el a táj fölött, alig vehető egyébről észre, mint a levelek sut-togásairól, s az ágakon csüngő fehér fügefé-szek könnyű ringásáról.

Egyszerre a távolból valami szokatlan zaj veri föl a csendet, valami kereplő hang, de csak a legnagyobb messzeségben, alig hallhatólag.

E hangra mozgás támad a bokrok közt, mintha valami nagy test futásnak eredt vol-na, messziről látni közeledtét, amint a kar-

vastagságú csemeték elhajlanak léptei alatt, s hol bokrostul nőttek ki az összesűrűsödött fák, a veszett alak ki sem kerülve őket, egy-nes irányban ront rajtuk keresztül, jobb-ra-balra döntve azokat, mint hajlékony nád-vevesszőket. A nyugtalan mozgás, mely jöttét megelőzi, előre is sokat ígér, s a legsűrűbb tö-visbozót eloszlik tekintete előtt, mint meg-vetendő gízgaz.

Még egy roham a venyigeszövevényen ke-resztül, mely azt, mint pókhálót a dongó, tépi összevissza, s egy borzasztó ordítással a síkon áll a legcsinosabb szörnyeteg, mely valaha er-dőket evett, s mocsárokat ivott rá.

Egy délutáni álmából fölserkentett szarv-orrú az, azon módon, ahogy a nyugvóhelyé-ről fölbreedett, megnézni, hogy mi baj. Deli termete alig hosszabb két ölésnél, s rövid lá-bacskaí versenyeznek egy emberi derék vas-tagságával, három vastag körmön végződve, mintha három csizmát húzott volna föl egy-szerre mindenik lábára. Vastag, páncélke-mény bőre, mintha nem ily karcsú termet-re volna szabva, pötyögős ráncokat vet nyaka és combjai körül, s ha megrázza magán, csak úgy inog rajta, mintha alatta még egy másik volna, egyik oldala tele van ragadva apró csigáscskákkal, mikbe egyszer lefeküdt, s mik-nek ottlétéről tudomást sem látszik venni s egyik hátulsó lábával egy hosszú bambusz-gyökeret vonszol maga után, mely körmei kö-zé talált szorulni, s most zörgő leveleivel kí-séri lépteit.

Megáll, orrát föl tartja szaglászva, másfél láb hosszú szarva, jobbra-balra mozog rajta; hosszú, lelógó füle egyszerre egyenesülnek, s nagy, széles száját eltátva, meglátszanak fé-nyes, fekete fogai. Két kis homályos szem té-vedt valahogy koponyájába, melyek nem ar-ra levén alkotva, hogy lásson velök, nem veszi észre az előtte álló kókuszfát, s nekimegy az orrával, melyért megharagudva rá, azt men-ten ketté harapja, s azzal megnyugodva, térd-re ül, s az egész fát, koronáján kezdve a szá-ráig, szép csendesen megeszegeti, miközben orrának hajlékony szarvával különféle moz-dulatok által iparkodik kedélyállapotának különféle változatait kifejezni.

Egyszerre ismét hallatszik a kereplő hang, most már éppen ellenkező irányban; a fe-nevad felszökik fektéből s a legcsodálato-sabb ügytelenséggel kétszer megfordul he-lyében, s azzal kiszámítva magában a két hang közti középutat, elnyargal, egyszer-re két első, azután két hátulsó lábával lépve, s szaggatott rőfögés közt tördelve az útjába akadó fákat.

Kevés idő vártatva több helyen szólal meg egymásután a kereplő, jobbról, balról, körös-körül hallatszanak üldöző hangjai, a csörte-tés zaja ismét visszatért, s ugyanazon hely-re, ahonnan kiindult, ismét visszaüget a szörnyeteg.

Most már dühös. Szájában egy fiatal pálma van keresztben, melyet felszakított, s nem ért rá lenyelni. Szemei be vannak dagadva véres pillái közé, s orrszava nem mozog többé, ha-nem megkeményülve hátragörbült. Szemei-vel nem lát, de orrával annál jobban érzi el-lenségei szagát, s hallja a közeledő lármát, melyet még emberi fül nem volna képes fel-fogni, s e láрма dühössé teszi. Főlemeli idom-talan fejét, s szörnnyű száját eltátva, iszonyú ordítással tölti be a léget, mintegy kihívó csa-tahangot küldve üldözői elé, s azzal nekidül féloldalával egy mohos kősziklának, s fenye-gető morgás között kezdi el szarvát kőszőrü-ni rajta, meg-megállva, hogy egy rikoltó, re-csegő üvöltésnek levegőt adjon.

Eközben mindinkább hallhatóvá lesz a va-dászok lármája, a magas bokrok közül kitün-nek az elefántok tornyai, nyilas amazonaik-kal, s a nyergeikben fölemelkedett vadászok structollas kopjái, kiket mind e táj felé csalt a szörnyeteg ordítása.

Néhány perc múlva összeszorul a kör, az elefántok megállnak, ormányaikat fölemel-ve, s a paripák toporzékolva hánykódnak, amint meglátják az elszörnyesztő fenevadat, mely lábait megvetve, orrszarvát a kősziklá-hoz feni.

Ekkor két ellenkező oldalról két lovag nyargal a rinocérosz felé, főlemelt kopjáikat magasra tartva. Az egyik Odenath, a másik Maeon.

Az ingerelt szörny Odenathnak fordul, s orrát a földnek szegezve, szarvával hosszú barázdát hasít a pázsiton nyargaltában s azon pillanatban, midőn Odenath ágaskodó pari-pája sörényét félkézzel megragadva, kopjáját biztos kézzel irányza a vad felé, Maeon hir-telen elebb ráhajítja a magát, mely hegyével a szarvorrú oldalába furódva, annak vastag bőrében függve maradt, alig érve hegyével az elevenjét.

– Ostoba, mit cselekszel? – kiálta rá a király. A fenevad azon pillanatban villámsebesen megfordult, s kikerülve Odenathot, vérengző dühvel rohant másik ellenére, ki lováról leugor-va, kardjával iparkodott annak hasa alá jutni.

A szarvorrú azonban nagyobb tárgyat sze-melt ki bosszúja tárgyának s bősziült ordítás-al rohant az elefántok közé. A nyilak, miket a tornyokból lőttek rá, visszapatogtak bőr-

ről, s a hölgyek, kik a megriadt elefántok tor-nyaiban hanyódtak, mint bárkában hullámos tengeren, sikoltozva fogóztak hevedereik-be; a legelső elefánt, melyet a vad megtáma-dott, egy irtóztató csapást adott ormányával a szarvorrú hátára, melytől az térdeire bukott, de a másik pillanatban villámsebességgel ro-hant az elefánt alá s egy iszonyú dőféssel ha-nyatt dönté azt a bokrok közé, s azzal elkezdte alakjától nem remélhető fürgeséggel ugrál-ni, jobbra-balra osztva csapásait, hallatlan zavart idézve az elvadult elefántok között, melyeknek ordítása megböszíté a vadászok paripáit, hogy lovagjaik alig maradhattak nyergeikben.

Már szinte keresztül törte magát üldözőin a vadállat, midőn Odenath másodszer elékerült s mennydörgő hangjával rákiáltott:

– Nekem tarts, szörnyeteg.

E hangról megismeré az állat méltó ellen-felét s egy lépést hátrálva, nagy gondterhe-sen megforgatá fejét, első lábaival bömölve szórta a földet, s azzal elhallgatott, fejét elbú-sultan a földnek szegezé, két szeme, mint két veres pont volt ellenére feszítve, s azzal sebe-sen, mint a kilőtt nyíl, rohant Odenathnak.

A paripának minden szőre borzadt, fü-lei felálltak, szemei forogtak, orrlyukain for-ró gőz lövellt ki; a király nyugodtan tartá ke-zében dárdáját, s amint a fenevad közel ért, egyszerre szemébe döfte azt annak, ahol ép-pen legsérthetőbb ez állat.

A roham sulyától hátulsó lábaira rogyott az erős csatamén, de Odenath meg nem tánto-rult nyergében, sem karja meg nem hajlott; a dárda hegyével leszögezve ott maradt lá-bai előtt a szörny, idomtalan fejének utolsó mozdulatával mélyen feltúrva a földet, s lábait szétmeresztve.

A vadászkiáltás örömhanga rivallt, s a kör-nyezők a király ügyességét és karja erejét jöt-tek dicsőíteni; Maeon mellé furakodva, daco-san dörmögé:

– Könnyű volt a vadat elejtened, miután én sebet ejték rajta.

Odenath méltó haraggal viszonzá:

– Éppen e tetted volt oka, hogy az első ta-lálkozásnál el nem ejthetém; s ha e tisztelet-lenségedért meg nem tudnék bocsátani mint király, kellene, hogy megbüntesselek szeles-ségedért mint vadász.

– Tehát büntess meg, hadd lássam.

– Eredj előlem, hálátlan fiú; könnyen be-szélpsz velem, mikor tudod, hogy büntetésed nekem fájna jobban, mint neked.

Folytatjuk